

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/277/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5913206264
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5913206264.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, vo veci navrhovateľky: A. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. B. XXX/X, S., zastúpenej splnomocnenou zástupkyňou Mgr. Zuzanou Čechovou, nar. XX.XX.XXXX, bytom T. B. XXX/X, S., proti odporcovi: F. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. B. XXX/X, v konaní o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 2C/91/2013-45 zo dňa 30.09.2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil odporcovi prispievať na výživu navrhovateľky zvýšeným výživným od 01.08.2013 vo výške 140,- Eur, vo výroku o zameškanom výživnom a vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Vo zvyšku **s a** rozsudku **n e d o t ý k a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že odporcovi uložil povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky od 01.08.2013 zvýšeným výživným vo výške 140,- Eur mesačne do 15-teho dňa v mesiaci k rukám navrhovateľky. Taktiež rozhodol o povinnosti odporcu zaplatiť zameškané výživné vo výške 140,- Eur, ktoré povolil odporcovi splácať v splátkach po 5,- Eur mesačne, vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Nárok navrhovateľky posudzoval podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine.

Prvostupňový súd konštatoval, že u rodičov detí sa požaduje zvýšená miera zodpovednosti súvisiaca s potrebou zabezpečovania všetkých oprávnených potrieb dieťaťa, pričom otec je povinný vyvinúť všetko úsilie pre zabezpečenie a udržanie príjmu, z ktorého bude schopný platiť výživné. Ďalej konštatoval, že od posledného rozhodnutia o výške výživného došlo k zmene pomerov na strane navrhovateľky, ktorá je vekovo staršia, navštevuje posledný ročník strednej školy. V čase posledného rozhodovania súdu o výške výživného odporcu voči navrhovateľke bol odporca rovnako v evidencii nezamestnaných, pričom nepoberal dávku v hmotnej núdzi. V súčasnej dobe poberá dávku v hmotnej núdzi a uzatvoril aj dohodu o pracovnej činnosti, na základe čoho prvostupňový súd konštatoval, že jeho príjmové a majetkové pomery sú lepšie. Ďalej dôvodil tým, že odporca si podal návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti voči ďalšiemu plnoletému dieťaťu, kde uzatvoril v konaní sp. zn. 2P/62/2012 zmier, na základe ktorého sa zaviazal prispievať na výživu plnoletého syna výživným 100,- Eur mesačne. Splnomocnená zástupkyňa navrhovateľky sa vyjadrila, že jej syn ukončil štúdium na strednej škole a nepokračuje v príprave na ďalšie povolanie. Dodala však, že syn bude so zrušením vyživovacej povinnosti súhlasiť len za predpokladu, že sa bude odporca podieľať na zvýšení vyživovacej povinnosti voči navrhovateľke a túto skutočnosť zoberal prvostupňový súd ako rozhodujúcu pri určovaní výšky zvýšeného výživného, ktorého sa domáhala navrhovateľka. Konštatoval, že odporca platí na obidve deti výživné vo výške 170,- Eur. Preto vyslovil, že v prípade, že súd jeho návrhu vyhovie a zruší vyživovaciu povinnosť odporcu voči plnoletému synovi, odporcovi ostane už len jedna vyživovacia povinnosť. Na základe uvedeného

preto ustálil, že je v možnostiach a schopnostiach odporcu prispievať na výživu svojej dcéry výživným vo výške 140,- Eur mesačne.

Ďalej dôvodil tým, že pokiaľ sa odporca bránil tým, že si aktívne hľadá zamestnanie, pričom zamestnávateľia v okrese Ružomberok nemajú záujem zamestnávať do trvalého pracovného pomeru, pričom o tejto skutočnosti predložil viacero listinných dôkazov, prvostupňový súd zistil, že i napriek skutočnosti, že odporca je chorý, toto ochorenie u neho trvá už vyše 20 rokov. Okrem toho zistil, že má vodičské oprávnenie na vedenie kamiónov, na vedenie vysokozdvížneho vozíka, pričom podľa okresného súdu je odporca pohodlný, prácu si hľadá iba v okrese Ružomberok. Odporca uviedol, že prácu mimo žilinského regiónu si hľadá len sporadicky, čo odôvodňoval tým, že nemá peniaze na vlak. K práci v zahraničí uviedol, že tam nemôže pracovať, nakoľko má zdravotné problémy, pričom táto skutočnosť je v rozpore s tým, že v roku 2010 bol zamestnaný v Českej republike, kde dal výpoveď. Preto podľa okresného súdu neobstojí tvrdenie odporcu, že choroba mu znemožňuje zamestnať sa na území SR alebo v zahraničí. Podľa súdu ide o nezáujem odporcu zamestnať sa, keďže odporca je pohodlný, pričom má povinnosť vyvíjať zvýšené úsilie, aby zabezpečil výživu svojich detí. Dôkazom o dobrej situácii odporcu je tá skutočnosť, že si zvolil právnu zástupkyňu na svoje zastupovanie. O právnu pomoc v prípade nedostatku finančných zdrojov mal možnosť požiadať Centrum právnej pomoci a ak právne služby financuje priateľka odporcu, tak mu môže pomáhať tým, že mu pomôže s platením výživného. Vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol, nakoľko stanovená suma výživného postačí na krytie výdavkov navrhovateľky za súčasného prispievania jej matkou. Príjmové pomery matky sa od posledného rozhodovania nijako výrazne nezmenili, pričom výdavky, ktoré preukázala navrhovateľka, budú pokrývané zvýšeným výživným, na ktoré bol odporca zaviazaný.

Napokon prvostupňový súd konštatoval, že zamietol návrhy na doplnenie dokazovania výsluchom priateľky odporcu a zabezpečením potvrdenia z ÚPSVaR Ružomberok o tom, že si v rokoch 2012 a 2013 aktívne hľadal zamestnanie. Návrhy ako nedôvodné zamietol vzhľadom na to, že nepokladal výsluch priateľky odporcu za potrebný, keďže samotný odporca, ako aj jeho právna zástupkyňa uviedli všetky skutočnosti ohľadom jeho aktívneho hľadania si zamestnania. Tieto skutočnosti by priateľka odporcu iba potvrdila. K zabezpečeniu potvrdení z ÚPSVaR konštatoval, že nestačí len snaha odporcu hľadať si zamestnanie v okrese Ružomberok.

O trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko navrhovateľka mala vo veci len úspech čiastočný, rovnako ako odporca a navrhovateľka si náhradu trov konania ani neuplatnila.

Proti citovanému rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie odporca, ktorý namietal, že prvostupňový súd vydal rozhodnutie, ktoré je nesprávne tak po vecnej, ako i po právnej stránke. Konštatoval, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, na základe akých dôkazov mal za preukázané, že došlo k zvýšeniu výdavkov navrhovateľky, ktorá je študentkou tej istej školy, ako bola pri poslednom zvyšovaní výživného. Rozsah vyživovacej povinnosti určenej súdom je neprímeraný, keďže odporca preukázal svoj príjem, pozostávajúci z dávok v hmotnej núdzi 118,30 Eur a nie je zrejmé, ako má byť schopný uhrádzať výživné presahujúce celý jeho príjem. Sústavne musí čeliť hrozbe exekučného, resp. trestného konania. Súd nevykonal dokazovanie v tom smere, aby zistil, či výživné 140,- Eur mesačne zodpovedá odôvodneným potrebám navrhovateľky. Odporca preukázal, že si aktívne hľadá zamestnanie, preukázal zdravotné problémy a komplikácie (plánovaná operácia a dlhodobá chronická choroba, ktorá je neliečiteľná). Tieto okolnosti, podstatné pre posúdenie schopnosti odporcu trvale sa zamestnať a dosahovať príjem, vôbec nebral súd do úvahy. Napriek tomu zisťoval, či si odporca hľadá zamestnanie v iných mestách SR, resp. v zahraničí absolútne neberúc do úvahy skutočnosť, že odporca vzhľadom na svoj vek, bývanie, nie je schopný sa presťahovať do iného mesta, nakoľko by nemal z čoho zaplatiť náklady s tým spojené. Odporca má a mal snahu zamestnať sa, avšak nebolo mu miestnym úradom práce ponúknuté počas jeho evidencie ako uchádzača o zamestnanie ani jeho pracovné miesto. Odporca namietá záver súdu, že je „pohodlný“, ktorý považuje za neprímeraný a ničím nepodložený, nakoľko nie je zrejmé z neho, na základe akého dôkazu dospel k takémuto dehoneštujúcemu záveru, čo je v rozpore aj s predloženými dokladmi ohľadne hľadania si zamestnania. Odporca sa nestotožňuje so závermi súdu a úvahami smerom do budúcnosti o tom, že je v jeho možnostiach si nájsť zamestnanie, nakoľko tieto abstraktné závery nerešpektujú zásadu, že súd pri rozhodovaní musí vychádzať zo stavu v čase vyhlásenia rozsudku. Namietá taktiež záver súdu o dobrej situácii odporcu, keď si zvolil právnu zástupkyňu, nakoľko nie je zrejmé, ako sa z faktu, že odporca má právneho zástupcu, mohol dopracovať k záveru, že to svedčí o jeho dobrej situácii. V konaní uviedol odporca, že odmenu právnej zástupkyne platí jeho priateľka, avšak súd návrh na vykonanie dokazovania jej výsluchom zamietol. To, ako priateľka odporcu nakladá so svojimi financiami, nepodliehajú preskúmaniu súdom, preto úvahy v tomto smere

pokladá za nemiestne. Priateľka odporcu nie je povinná prispievať na výživu jeho deťom, avšak je jej právom pomôcť svojmu druhovi. Taktiež skutočnosť, že súd vychádzal pri rozhodovaní z toho, že bude zrušená vyživovacia povinnosť odporcu k synovi, je podstatný stav v čase vyhlásenia rozsudku. Hoci súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov a listinnými dôkazmi, z ich vyhodnotením sa nestotožňuje, nakoľko skutkový stav vo veci nebol dostatočne zistený, resp. vykonané dokazovanie sa nepremietlo do správne zisteného skutkového stavu a právneho posúdenia. V rámci odvolacieho konania učinil odporca podanie označené ako predloženie nových skutočností a dôkazov v zmysle § 205a ods. 1 písm. d) O. s. p., v ktorom poukázal na to, že 03.11.2013 utrpel vážny úraz spojený s operačnou liečbou a hospitalizáciou, jeho stav je taký, že sa nemôže sám pohybovať a krátke presuny zvláda len za pomoci bariel. Odporca nemohol použiť túto skutočnosť v konaní pred súdom prvého stupňa, pre jeho náhle zhoršenie zdravotného stavu, o čom predkladá písomné lekárske správy a žiada zamietnuť návrh navrhovateľky, resp. vec zrušiť.

Navrhovateľka sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadřila.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaných odvolaní v rozsahu danom ust. § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) napadnutý rozsudok zrušil v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f), h) O. s. p. a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Výroku rozsudku, ktorým prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného vo zvyšku, sa odvolací súd nedotkol, keďže voči tomuto výroku odvolacie námietky nesmerovali.

Okresný súd v danom prípade nedostatočne zistil skutkový stav veci. Pre nedostatočné skutkové zistenia vyvodil predčasný a nesprávny právny záver o návrhu navrhovateľky o zvýšení výživného.

Dôvodom pre zmenu rozhodnutia o výživnom je podstatná zmena na strane účastníkov konania, t. j. na strane osôb výživou oprávnených, v tomto prípade plnoletej dcéry, ako aj na strane osôb výživou povinných, matky a otca. V danom prípade bolo výživné určené pred tromi rokmi a okresný súd správne poukázal na to, že od tejto doby narástli výdavky na výživu navrhovateľky, jednak z dôvodu nárastu životných nákladov, na ktorú skutočnosť je súd povinný prihliadnuť, jednak z dôvodu dosiahnutia plnoletosti. U navrhovateľky nastala podstatná skutočnosť spôsobujúca zvýšenie jej potrieb na vzdelávanie, keď v súčasnosti navštevuje posledný ročník strednej školy a vzhľadom na typ štúdia, ktorý vyžaduje absolvovanie viacerých kurzov potrebných pre budúce povolanie.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že odporca je od 14.03.2011 riadne vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, pravidelne sa hlási a nebol sankčne vyradený z evidencie uchádzačov pre nespoluprácu. V prípade nezamestnanosti ide o objektívnu skutočnosť, ktorú treba na strane povinného rodiča zohľadniť. Pre zvýšenie výživného môže byť však relevantné vo vzťahu k situácii odporcovi, ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, či si plnil odporca všetky povinnosti spojené s hľadaním si práce prostredníctvom inštitúcie, ktorá zabezpečuje sprostredkovanie vhodného zamestnania pre odporcu ako uchádzača o zamestnanie. Prvostupňový súd však tieto skutočnosti dostatočne nevyhodnotil, keď sa obmedzil iba na zisťovanie, či si odporca hľadal zamestnanie v iných regiónoch Slovenska, resp. v zahraničí, ako správne vytykal odporca vo svojich odvolacích námietkach. Navyše jeho záver o tom, že odporca je „pohodlný“ sa odvolaciemu súdu javí, vzhľadom na doteraz vykonané dokazovanie prvostupňovým súdom ako neprimerané označenie prístupu odporcu k hľadaniu si zamestnania. Osobitne za situácie, pokiaľ súd ani neskúmal, aké zamestnanie mu (ne)bolo sprostredkované príslušným úradom práce, a to vzhľadom na vek a zdravotný stav odporcu. Preto zamietnutie návrhu na vykonanie dokazovania v tomto smere zo strany okresného súdu nebolo správne. Okresný súd však pochybil tiež, keď komplexne nevyhodnotil celý komplex majetkových pomerov odporcu, ako aj jeho príjmové možnosti a schopnosti v čase evidencie s ohľadom na konkrétnu výšku príjmov odporcu v období rozhodnom pre rozhodnutie súdu.

Zmena pomerov na strane účastníka konania sa zisťuje porovnaním jeho pomerov v čase predchádzajúcej úpravy s pomermi súčasnými. Pokiaľ však ide o hodnotenie zmeny pomerov na strane odporcu, možno konštatovať, že okresný súd postupoval nesprávne. Pri hodnotení súčasných pomerov odporcu s pomermi v čase posledného rozhodovania však okresný súd vychádzal z toho, že pomery na strane odporcu sa nezmenili, keďže v čase posledného rozhodovania nepoberal dávku v hmotnej núdzi, hoci bol vedený ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce rovnako ako v čase súčasného

rozhodovania okresným súdom, kedy však dávku v hmotnej núdzi poberal a mal uzatvorenú aj dohodu o pracovnej činnosti. Tento právny záver súdu je predčasný z toho dôvodu, ako bolo vyššie uvedené, že prvostupňový súd neporovnal konkrétne príjmové údaje odporcu a nevyhodnotil ich dostatočne vo vzťahu k schopnostiam a možnostiam odporcu, len konštatoval, že jeho príjmové pomery sú lepšie. Ako dôvodnú vyhodnotil odvoláciu námietku odporcu spočívajúcu v tom, že postup prvostupňového súdu nebol správny, keď zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu vzhľadom k tomu, že vyživovacia povinnosť odporcu voči ďalšiemu plnoletému dieťaťu bola zrušená, pričom o zrušení tejto povinnosti v čase vyhlásenia prvostupňového rozhodnutia nebolo právoplatne rozhodnuté. Odvolací súd v tomto smere konštatuje, že rozsudok prvého stupňa, v ktorom súd vychádzal z toho, že vyživovacia povinnosť odporcu k ďalšiemu plnoletému dieťaťu bola zrušená, bol vyhlásený 30.09.2013. O zrušení vyživovacej povinnosti odporcu voči plnoletému dieťaťu Q. M. bola zrušená až rozsudkom zo dňa 15.10.2013.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že odporca poukázal na svoje zdravotné problémy, o čom predložil lekársku správu na č. I. 34, podľa ktorej je v dispenzárnej starostlivosti pre Crohnovu chorobu, ktorá si vyžaduje diétny režim a dlhodobú liečbu, pričom ide o nevyliciteľné ochorenie. Zároveň z tejto správy je zrejmé, že celkový zdravotný stav odporcu hendikepuje, a preto nie je schopný sa trvale zamestnať a vykonávať sústavnú zárobkovú činnosť. V tomto kontexte treba uviesť, že s týmto listinným dôkazom sa vo vzťahu ku schopnostiam a možnostiam povinného, v tomto prípade odporcu, okresný súd riadne nevyporiadal, keď len konštatoval, že neobstojí argument o tom, že nemôže pracovať v zahraničí pre zdravotné problémy z toho dôvodu, že v roku 2010 bol zamestnaný v Českej republike a výpoveď dal sám. Okrem toho prvostupňový súd poukázal na to, že toto ochorenie u odporcu trvá už 20 rokov. Navyše okresný súd sa nezaoberal vôbec skutočnosťou uvedenou v tejto lekárskej správe vo vzťahu k zlomenine ľavej ruky, ktorú utrpel odporca v máji 2013 s plánovanou operačnou korekčnou intervenciou. Za tejto situácie, pokiaľ okresný súd nevyhodnotil dostatočne zdravotný stav odporcu, nemohol dospieť k objektívnemu záveru o schopnostiach a možnostiach odporcu plniť si vyživovaciu povinnosť, s ktorou nesporne súvisí schopnosť pracovať. Za týchto okolností sa bude prvostupňový súd týmito dôsledne zaoberať s tým, že v prípade, ak nebude môcť urobiť dostatočný záver o pracovnoprávnej spôsobilosti odporcu na základe predložených listinných dôkazov, bude potrebné zvážiť vyžiadanie lekárskej správy od obvodného lekára (prípadne odborného lekára) odporcu ohľadne pracovnej spôsobilosti, vzhľadom na odporcom uvádzané zdravotné problémy.

Okrem toho odvolací súd dáva prvostupňovému súdu do pozornosti, že zdravotným stavom odporcu sa bude musieť vypořadovať aj v súvislosti s lekáskymi správami, ktoré odporca predložil odvolaciemu súdu v priebehu odvolacieho konania a ktoré v zmysle 205a ods. 1 písm. d) O. s. p. nemohol označiť, resp. predložiť do rozhodnutia prvostupňového súdu.

Pokiaľ ide o príjmové pomery odporcu, je potrebné, aby sa okresný súd dôslednejšie zaoberal skutočnými možnosťami a schopnosťami odporcu, ako aj vyhodnotením jeho osobných pomerov. Neobstojí záver okresného súdu, že dôkazom o dobrej situácii odporcu je tá skutočnosť, že si zvolil právneho zástupcu, hoci odporca v konaní uviedol, že odmenu právnej zástupkyne platí jeho priateľka, pričom prvostupňový súd zamietol návrh na vypočutie priateľky odporcu v tejto súvislosti. Takýto záver súdu by však neobstál ani v tom prípade, keby priateľka odporcu nefinancovala právne zastúpenie odporcu. V tomto smere možno dať odvolateľovi jednoznačne za pravdu, že je len na priateľke odporcu, ako nakladá so svojimi financiami, pričom priateľka odporcu nie je osobou povinnou prispievať na výživu deťom odporcu. Na druhej strane má odporca právo garantované Ústavou SR, aby sa mohol dať zastupovať kvalifikovanou právnou pomocou.

Zároveň odvolací súd konštatuje, že z rozhodnutia prvostupňového súdu nevyplýva na základe akýchkoľvek konkrétnych dôkazov súd dospel k názoru, že došlo k zvýšeniu výdavkov navrhovateľky, preto bude potrebné, aby navrhovateľka v potrebnom rozsahu špecifikovala a preukázala výdavky na potreby. Taktiež vyhodnotí podiel matky navrhovateľky na plnení vyživovacej povinnosti k navrhovateľke.

Pre nedostatočné skutkové zistenia a predčasné a nesprávne právne závery krajský súd napadnutý rozsudok zrušil.

Povinnosťou okresného súdu bude riadne vyhodnotiť vykonané dokazovanie za účelom zistenia komplexných možností a schopností na strane odporcu prispievať na potreby navrhovateľky s prihliadnutím na vyživovaciu povinnosť matky navrhovateľky, ktorá zabezpečuje najmä potrebu bývania,

ktoré plnenie je postavené na roveň finančným plneniam. Zároveň vyhodnotí zdravotný stav odporcu vo vzťahu k jeho pracovnoprávnej spôsobilosti a tým aj k schopnosti a možnosti plniť si vyživovaciu povinnosť. Okrem toho doplní dokazovanie v zmysle návrhu odporcu z č. I. 28, ktoré nedôvodne zamietol. Až po napravení vytykaných nedostatkov v zistenom skutkovom stave prvostupňovým súdom bude možné rozhodnúť o tom, či došlo k podstatnej zmene pomerov na strane odporcu, ako aj na strane navrhovateľky v súvislosti s jej návrhom na zvýšenie vyživovacej povinnosti alebo nie. Okrem toho zo spisového materiálu je zrejmé, že súd vykonal dokazovanie, avšak nedostatočne vyhodnotil jeho závery, obmedzil sa iba na výpovede účastníkov a listinné dôkazy bez toho, aby vykonal ďalšie dokazovanie v súvislosti so zdravotným stavom odporcu, jeho životnou úrovňou, skutočnými nákladmi navrhovateľky a ďalšími skutočnosťami rozhodnými pre posúdenie prejednávanej veci, čo je možné v prípade potreby doplniť vykonaním dokazovania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok prípustný **n i e j e .**